दृष्ट्वा दुहितरं काव्यो देवयानीं ततो वने । बाहुभ्यां संपरिष्वज्य दुःखितो वाक्यमब्रवीत् ।
आत्मदोषैर्नियच्छन्ति सर्व्वे दुःखसुखे जनाः । मन्ये दुश्चरितं तेऽस्ति यस्येयं निष्कृतिः कृता ।
॥ देवयान्युवाच ॥ निष्कृतिर्मेऽस्तु वा माऽस्तु शृणुष्वावहितो मम । शर्म्मिष्ठया यदुक्ताऽस्मि दुहित्रा वृषपर्व्वणः ।
सत्यं किलैतत्सा प्राह दैत्यानामसि गायनः । एवं हि मे कथयति शर्म्मिष्ठा वार्षपर्व्वणी । २२१०
वचनं तीक्ष्णपरुषं क्रोधरक्तेक्षणा भृशं । स्तुवतो दुहिता नित्यं याचतः प्रतिगृह्णतः ।
अहन्तु स्तूयमानस्य ददतोऽप्रतिगृह्णतः । इदं मामाह शर्म्मिष्ठा दुहिता वृषपर्व्वणः । क्रोधसंरक्तनयना दर्पपूर्णा
पुनः पुनः ।
यद्यहं स्तुवतस्तात दुहिता प्रतिगृह्णतः । प्रसादयिष्ये शर्म्मिष्ठामित्युक्ता तु सखी मया ।
॥ शुक्रउवाच ॥ स्तुवतो दुहिता न त्वं याचतः प्रतिगृह्णतः । अस्तोतुः स्तूयमानस्य दुहिता देवयान्यसि ।
वृषपर्व्वैव तद्वेद शक्रो राजा च नाहुषः । अचिन्त्यं ब्रह्म निर्द्वन्द्वमैश्वरं हि बलं मम । २२१५
यच्च किञ्चित्सर्व्वगतं भूमौ वा यदि वा दिवि । तस्याहमीश्वरो नित्यं तुष्टेनोक्तः स्वयम्भुवा ।
अहं जलं विमुञ्चामि प्रजानां हितकाम्यया । पुष्णाम्योषधयः सर्व्वा इति सत्यं ब्रवीमि ते ।
॥ वैशम्पायनउवाच ॥ एवं विषादमापन्नां मन्युना सम्प्रपीडितां । वचनैर्म्मधुरैः श्लक्ष्णैः सान्त्वयामास तां पिता ।
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणियथात्युपाख्यानेऽष्टसप्ततोऽध्यायः ॥ ७८ ॥
॥ शुक्रउवाच । यः परेषां नरो नित्यमतिवादांस्तितिक्षते । देवयानि विजानीहि तेन सर्व्वमिदं जितं ।
यः समुत्पतितं क्रोधं निगृह्णाति हयं यथा । स यन्ते त्युच्यते सद्भिर्न्न यो रश्मिषु लम्बते । २२२०
यः समुत्पतितं क्रोधमक्रोधेन निरस्यति । देवयानि विजानीहि तेन सर्व्वमिदं जितं ।
यः समुत्पतितं क्रोधं क्षमयेह निरस्यति । यथोरगस्त्वचं जीर्णां स वै पुरुषउच्यते ।
यः सन्धारयते मन्युं योऽतिवादांस्तितिक्षते । यश्च तप्तो न तपति दृढं सोऽर्थस्य भाजनं ।
योयजेदपरिश्रान्तो मासि मासि शतं समाः । न क्रुद्धेद्यश्च सर्व्वस्य तयोरक्रोधनोऽधिकः ।
यत्कुमाराः कुमार्य्यश्च वैरं कुर्य्युरचेतसः । न तत्प्राज्ञोऽनुकुर्वीत न विदुस्ते बलाबलं । २२२५
॥ देवयान्युवाच ॥ वेदाहं तात बालाऽपि धर्म्माणां यदिहान्तरं । अक्रोधे चातिवादे च वेद चापि बलाबलं ।
शिष्यस्याशिष्यवृत्तेस्तु न क्षन्तव्यं बुभूषता । तस्मात्सङ्कीर्णवृत्तेषु वासो मम न रोचते ।
पुमांसो ये हि निन्दन्ति वृत्तेनाभिजनेन च । न तेषु निवसेत्प्राज्ञः श्रेयोऽर्थी पापबुद्धिषु ।
ये त्वेनमभिजानन्ति वृत्तेनाभिजनेन वा । तेषु साधुषु वस्तव्यं स वासः श्रेष्ठ उच्यते ।
वाग्दुरुक्तं महाघोरं दुहितुर्वृषपर्व्वणः । मम मथ्नाति हृदयमग्निकाम इवारणिं । २२३०
नह्यतो दुष्करतरं मन्ये लोकेष्वपि त्रिषु । यः सपत्नश्रियं दीप्तां हीनश्रीः पर्य्युपासते । मरणं शोभनं तस्य इतिविद्व
ज्जना विदुः ।
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि ययात्युपाख्यानेएकोनाशीतितमोऽध्यायः ॥ ७९ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततः काव्यो भृगुश्रेष्ठः समन्युरुपगम्य ह । वृषपर्व्वाणमासीनमित्युवाचाविचारयन् ।